

03.11.23

6-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Держави Стародавнього Сходу: Месопотамія.

Мета уроку: дати характеристику природі і населенню Двортччя, сформувати уявлення про міста-держави 3 тис.до н.е.; розкривати причини піднесення Вавилону, значення законів Хаммурапі; розвивати вміння працювати з історичною картою, аналізувати і порівнювати історичну інформацію, критично мислити.

Актуалізація опорних знань.

Бесіда

- Що означає назва краю Двортччя ?
- Що шумери називали «деревом життя» ?
- Назвіть основний будівельний матеріал в Месопотамії.
- Перші жителі Двортччя ?
- На берегах яких річок знаходилась Межиріччя?
- Куди впадають ці річки?
- В якій частині світу знаходилось Двортччя?
- Чому поселення шумерів розвинулися в міста-держави?
- Писемність двортччя – це ...

Мотивація навчальної діяльності.

Перегляньте відео: https://youtu.be/yJFti_EM6uA?si=68aAG_OV9X4UMZbE

Вивчення нового матеріалу

Вавилон називають найпершим «мегаполісом» Стародавнього світу. Вдале розташування біля річки Євфрат і сприятливий клімат зробили місто столицею Вавилонії. За часів найбільшого розквіту його населення досягало 200 000 чоловік. У центрі Вавилону розташовувався зиккурат.

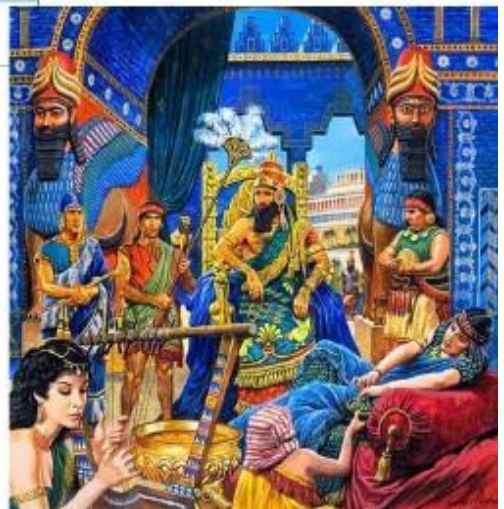
Зиккурат у місті Ур, збудований у ХХІ ст. до н. е. (нині територія Іраку). Сучасний вигляд.

- 1) Із якого матеріалу споруджено зиккурат?
- 2) Порахуйте, скільки років цій споруді.

Це культова багатоступенева споруда спочатку виконувала функції храму, а потім стала адміністративним центром. Висота його досягала 90 метрів. Під час перебування в Вавилоні в XVI столітті європейські мандрівники помилково вважали масштабні руїни зиккурата за легендарну Вавилонську вежу.

На чолі Вавилонської держави стояв цар, що спирався на величезний чиновницький бюрократичний апарат. Цар керував своїми підданими, господарством, судом, релігією.

Робота зі схемою (запишіть)

Найвідоміший Вавилонський цар Хаммурапі.

У роки правління царя Хаммурапі (1793-1750 рр. До н. Е.) територія Вавилонії зростає в кілька разів. За 43 роки при владі правитель виявив себе як майстерний полководець і політик. До нашого часу дійшов Кодекс Хаммурапі, який є найдавнішим відомим зведенням законів. У 282 положеннях конкретно обумовлювалися зобов'язання щодо заробітної плати, шлюбу, продажу рабів, орендних ставок, крадіжки і т.д.

Доленосним для історії міста виявилось правління царя **Хаммурапі (1792-1750 рр. до н.е.)**, який зумів за кілька десятиліть підпорядкувати всі основні міста Стародавнього Межиріччя і створити нову велику державу. Його *царство об'єднувало території міст-держав як Шумеру, так і Аккаду*. Хаммурапі був мудрим державним діячем, хитрим дипломатом, великим полководцем. За допомогою війн і дипломатії вавилонський цар підкорив місто Урук, держави Марі, Ассирію та інші землі.

За 42-річного царювання Хаммурапі Вавилон перетворився на столицю величезної держави, найбільший економічний, політичний і культурний центр Передньої Азії. Тут торгували зерном, фініками, вівною, ремісничими виробами, металами, деревом, рабами, предметами розкоші.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqgJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Але найбільше цар прославився складанням збірника писаних законів (кодексу), що мала 282 параграфи.

Закон – це письмовий документ, в якому закріплені правила, визначені державою. **Роль закону** полягає в регулюванні відносин в суспільстві.

Закони Хаммурапі- це перший в історії людства збірник писаних законів.

“Кодекс Хаммурапі”

- У кожному місті були поставлені судді.
- Звинувачення без доказів суд не приймав.
- Злочинців зазвичай змушували зазнати того самого, що вони заподіяли своїй жертві.
- Захищено приватну власність.
- Уведено грошові податки замість натуральних.
- Обмежено боргове рабство.
- Надано привілеї військовим.

“Дати сяяти справедливості в країні, щоб знищити беззаконня та зло, щоб сильний не гнобив слабшого”.

Після смерті Хаммурапі правителем став його син Самсу-ілуна. Він зіткнувся з численними змовами. Держава почала розвалюватися з середини. Крім внутрішніх були і зовнішні вороги. В результаті чого Вавилон втратив значну частину свої земель, зокрема й **Шумер**.

До кінця X ст. до н. е. в Північному Межиріччі запанували войовничі асирійці.

У **729 р. до н. е.** вони підкорили Вавилон. Асирійська держава простягалася на величезні території від Середземного моря до Перської затоки. Символом величі Асирійської держави стала її столиця **Ніневія, яку називали «Лігвом левів»**.

У VII ст. до н. е. Ассирія почала слабнути, натомість свою могутність поступово відновив Вавилон. У **612 р. до н. е. Вавилон спільно з Мідією** захопив Ніневію. Згодом **Нововавилонському (Халдейському) царству** підкорилися Сирія, Фінікія, Палестина, Аравія. За царя **Навуходоносора II (605-562 рр. до н.е.) Вавилон** переживав нове піднесення. Він став найбільшим містом Давнього Сходу з населенням 200 тис. осіб.

сади Семіраміді

Вавилонська вежа

Незліченні багатства, які надходили в державну скарбницю з підкорених земель, дали змогу Навуходоносору II прикрасити Вавилон величними спорудами (це Вавилонська вежа, висячі сади Семіраміді та ін. про них по поговоримо на наступних заняттях), а також оточив місто могутніми захисними мурами.

Словникова робота (запишіть)

Місто-держава — держава, яка складається з одного міста та навколишньої території.

Монарх — людина, яка передає владу в спадок молодшим членам своєї родини.

Чинovníк — людина, яка здійснює управління від імені держави та отримує за це платню.

Узагальнення. Систематизація.

Диктант «Так-Ні»

1. Межиріччя розташовувалось серед Тигру і Нілу.
2. Система землеробства у шумерів була зрошувальна.
3. Письмо у шумерів називалось клинопис.
4. Столицею держави був Вавилон.
5. Хаммурапі давньоєгипетський цар.
6. Хаммурапі прийняв збірник законів.

Рефлексія

*Скориставшись уявним мікрофоном, доповніть твердження: Раніше я не знав / не знала, що...

Домашнє завдання:

1. Опрацюйте §18, опорний конспект.
2. Запишіть нові поняття, схеми з конспекту уроку.
3. Завдання на високий бал: записати основні закони царя Хаммурапі.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!